

การใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพของ แรงงานกัมพูชาในประเทศไทย*

จันทิมา เขียวแก้ว¹

ทัศนีย์ เกริกกุลธร²

ศิริธร ยิ่งแรงเริง³

พนิตนาฏ ชำนาญเสื่อ²

พรเลิศ ชุมชัย⁴

บทคัดย่อ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีช่วยให้บุคคลสามารถเข้าถึงข่าวสารด้านสุขภาพได้ผ่านอินเทอร์เน็ต ดังนั้นการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพมีความสำคัญต่อการมีสุขภาพที่ดีโดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ต้องดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย การวิจัยนี้ศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต การสืบค้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ และความรู้เท่าทันสารสนเทศสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ของแรงงานกัมพูชาในประเทศไทย จำนวน 900 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนสิงหาคม - กันยายน 2559 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการศึกษานี้ประกอบด้วยแรงงานเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.9 มีอายุเฉลี่ย 31 ปี มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 59.8 ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงาน คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมาคืองานบริการ คิดเป็นร้อยละ 42.2 และมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 8,735 บาท ผลการศึกษาพบว่า มีอัตราการใช้อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 51.1 ของแรงงานกัมพูชา โดยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสารทุกวันทางโทรศัพท์มือถือ ทางไลน์ คิดเป็นร้อยละ 17.1 เฟซบุ๊กคิดเป็นร้อยละ 18.3 และเพื่อดูวิดีโอคลิปหรือฟังเพลง คิดเป็นร้อยละ 7.3 มีการใช้อินเทอร์เน็ตน้อยกว่าครึ่งละ 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 27.3 พบว่าแรงงานกัมพูชามีความรู้เท่าทันสารสนเทศสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์จัดอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 1.7 (SD = 0.9) และมีทักษะการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศทางสุขภาพจากอินเทอร์เน็ตในระดับน้อย และน้อยที่สุด ทุกรายการ โดยเฉพาะประเด็นการรู้จักรู้แหล่งทรัพยากรสารสนเทศสุขภาพบนอินเทอร์เน็ตที่มีประโยชน์ และวิธีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ การศึกษานี้ให้ข้อค้นพบเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตและการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ ในหมู่คนงานชาวกัมพูชาที่มีประโยชน์สำหรับผู้กำหนดนโยบายและบุคลากรสุขภาพในประเทศไทย

คำสำคัญ: การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ แรงงานกัมพูชา

* พุทธสนับสนุนโครงการวิจัยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

¹ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

² วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

³ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ

⁴ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท สระบุรี

Online social media uses and eHealth literacy of Cambodian workers in Thailand*

Jantima Kheokao¹

Tassanee Krirkgulthorn²

Siritorn Yingrengreung³

Panitnat Chamnansua²

Pornlert Chumchai⁴

Abstract

Advanced technology enables easy access to electronic health information especially for migrant workers who live in the environment at risk for illness. Thus having ehealth literacy is an important part of being healthy. This study examines internet use, health information search from online media, and ehealth literacy of migrant workers in Thailand. The 900 Cambodian workers who answered the questionnaires in August - September 2016 were 62.9% of male with average age of 31 years and 59.8% were married. For types of works, 42.4% worked in factory and followed by 42.2% in service industries with the average salary of 8,735 baht. Findings indicated low rate of internet use only 51.1% of Cambodian workers. The purposes of using internet were for communicate through Line application (17.1%), Facebook accounted (18.3%), and to watch video clips or listen to music (7.3%). For period of internet usage was less than one hour at a time (27.3%). The media literacy, health electronic was at low level with mean score of 1.7 (SD = 0.9). Mean item scores showed low skill for searching health information from the internet especially on resources of health information and finding answer about health issues. This study provides information about internet use behaviors and ehealth literacy among Cambodian workers useful for policy maker and health personnel in Thailand.

Keywords: eHealth literacy, Cambodian workers, online social media, Thailand

* This research received financial grant from Boromarajonani College of Nursing Saraburi

¹ School of Communication Arts, University of the Thai Chamber of Commerce

² Boromarajonani College of Nursing Saraburi

³ Boromarajonani College of Nursing Bangkok

⁴ Boromarajonani College of Nursing Phrabuddhabat, Saraburi

ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

การมีแรงงานต่างด้าวในประเทศ มีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคง และสาธารณสุข จากสภาพการทำงานที่แรงงานต่างด้าวต้องประสบกับสภาพการทำงานหนัก ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ในระยะเวลาที่ยาวนานท่ามกลางความยากจน มีการศึกษาน้อย สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการมีสุขภาพที่ดี ส่งผลให้เกิดปัญหาการเจ็บป่วย และมีการลักลอบพำนักอยู่อย่างผิดกฎหมาย ทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการสุขภาพทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพในกลุ่มของแรงงานต่างด้าวซึ่งต้องการทรัพยากรในการบริหารจัดการสูงส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่อประเทศอย่างต่อเนื่อง (Schenker, 2011; Sönmez et al, 2011; จันทิมา เขียวแก้ว และ ทศนีย์ เกริกกุลธร 2559: 59-74) นอกจากนี้ปัญหาของแรงงานต่างด้าวส่งผลกระทบต่อสาธารณสุขชุมชน ต่อบุคลากรด้านสาธารณสุขและต่องบประมาณของรัฐ ลักษณะการทำงานและสภาพที่อยู่อาศัยที่รวมกันอยู่อย่างแออัด ทำให้การแพร่กระจายโรคยากต่อการควบคุม และอัตราการเกิดซ้ำของโรคที่เคยควบคุมได้บางชนิดมีแรงงานต่างด้าวเป็นพาหนะนำโรคกลับเข้ามาในประเทศไทยซึ่งหากไม่มีการควบคุมให้ดีอาจทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคเหล่านี้ในประเทศ (Bylander, 2016)

จากสถิติของแรงงานต่างด้าวที่อยู่ในระบบประกันสุขภาพแรงงาน พ.ศ. 2558 พบว่ามีจำนวน 1,513,094 คน เป็นผู้ประกันตนชาวกัมพูชา จำนวน 527,563 คน คิดเป็นร้อยละ 34.87 โดยมีจำนวนผู้ลงทะเบียนเป็นผู้ประกันตนมากที่สุดในเขตสุขภาพที่ 6 พื้นที่บริการในจังหวัด จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี ระยอง สมุทรปราการ สระแก้ว มีจำนวน 315,526 คน รองลงมาคือ เขตสุขภาพที่ 5 พื้นที่บริการในจังหวัดกาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สุพรรณบุรี จำนวน 280,994 คนและน้อยที่สุดคือ เขตสุขภาพที่ 7 พื้นที่บริการในจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ซึ่งมีผู้ลงทะเบียนจำนวน 281 คน (Department of Employment, 2015) แต่สถานการณ์การประกันสุขภาพของแรงงานต่างด้าวพบว่าลดลงอย่างต่อเนื่องจนกระทรวงสาธารณสุขต้องออกมารณรงค์ให้หน่วยงานต่างๆ เร่งประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้แรงงานต่างด้าวมาลงทะเบียนเพิ่มขึ้น ถึงแม้แรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายจะได้รับการตรวจสุขภาพและค้นหาโรคจากหน่วยงานสาธารณสุขของจังหวัดและได้รับบัตรประกันสุขภาพ แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและไม่ขึ้นทะเบียน แรงงานต่างด้าวที่ยังไม่ขึ้นทะเบียนจึงเป็นกลุ่มที่สร้างปัญหาและผลกระทบในด้านสาธารณสุขต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อันก่อให้เกิดผลกระทบในแง่ลบแก่สภาวะสุขภาพอนามัยต่อแรงงานต่างด้าว เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่สำคัญ (ธีรดา สุธีรุฒ, มปป.)

การศึกษาในกลุ่มแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองชาวกัมพูชา พบว่าการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และไม่มีใบอนุญาตทำงานทำให้ต้องเผชิญกับการถูกทำร้ายทางร่างกายและจิตใจจากทั้งนายจ้างและผู้อื่น ไม่สามารถเข้าถึงระบบการประกันสุขภาพและระบบประกันสังคม หากเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาจาก

คลินิกหรือสถานพยาบาลและต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง หากต้องมีการหยุดงานก็จะถูกหักค่าจ้างตามจำนวนเวลาที่หยุดงาน (Walsh & Ty, 2011; Huguet, Chamrathirong and Natalie 2012) และสถานการณ์ดังกล่าวก็เกิดขึ้นในกลุ่มแรงงานชาวกัมพูชาซึ่งในรายงานของ Hum Chan and Moerung Chanroen (2016) ระบุว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่แรงงานชาวกัมพูชาที่อยู่ในต่างประเทศรวมทั้งในประเทศไทยต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน

นอกจากพยาธิสภาพในการเกิดโรคอันเป็นข้อเท็จจริงที่ปฏิเสธไม่ได้แล้ว ปัญหาการขาดแคลนข้อมูลระบาดวิทยาของโรคยังเป็นปัญหาสำคัญต่อการดูแลแรงงานต่างด้าว เกิดความล่าช้าต่อการรักษาหรือให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะเชื้อวัณโรคที่เป็นเชื้อที่มักบอากาศทำให้มีโอกาสที่ประชาชนจะติดเชื้อได้ง่าย ซึ่งวัณโรคเป็นโรคติดต่อที่พบว่ามีความเสี่ยงสูงต่อสภาวะสุขภาพของแรงงานต่างด้าว ซึ่งมักมีสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่เหมาะสมตามมาตรฐานอาชีวอนามัยการทำงาน (Chaisuparakul, 2015) การบริหารจัดการปัญหาด้านสาธารณสุขของแรงงานต่างด้าวให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและดำเนินการตามกรอบกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นความสามารถในการดูแลตนเองของแรงงานต่างด้าวจึงเป็นสิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้น

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้บุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพได้ผ่านทางการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Kutner et al, 2007; Neter and Brainin, 2012) และการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ (eHealth literacy) มีความสำคัญต่อบุคคลโดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาพำนักอยู่ในประเทศไทย การรู้เท่าทันสื่อสุขภาพเป็นสมรรถนะของบุคคลในการแสวงหา รู้จักใช้กระบวนการ และเข้าใจองค์ประกอบของสารสนเทศและบริการสารสนเทศด้านสุขภาพเพื่อการตัดสินใจแก้ปัญหาสุขภาพได้อย่างเหมาะสม การขยายขอบเขตของสื่ออินเทอร์เน็ตทำให้สารสนเทศสุขภาพมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นท้าทายต่อทักษะสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศของผู้รับสารในการสืบค้น การประเมินสารสนเทศด้านสุขภาพที่สืบค้นได้ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้สูงสุด พบว่าบุคคลใช้สารสนเทศสุขภาพที่สืบค้นจากสื่ออินเทอร์เน็ตประกอบการตัดสินใจในการดูแลส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดีของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดโรคและการรักษา การบริการการจัดการสภาวะสุขภาพของตนเอง การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญของหน่วยงานหรือแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในการรักษาโรคสาขาต่างๆ แต่ด้วยความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคคลแตกต่างกันด้วยปัจจัยต่างๆ ส่งผลให้ระดับการรู้เท่าทันสื่อสุขภาพออนไลน์แตกต่างกันกระทบต่อความสามารถในการดูแลสุขภาพของบุคคลด้วยเช่นกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ (eHealth Literacy) หมายถึงความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหา สืบค้น และทำความเข้าใจสารสนเทศสุขภาพเพื่อยกระดับสมรรถนะในการดูแลสุขภาพ ซึ่งองค์ประกอบของการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ 1) การรู้เท่าทันทักษะพื้นฐานการสื่อสาร (traditional literacy) เป็นอย่างดี ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน 2) การรู้เท่าทันสารสนเทศ (information literacy) 3) การรู้เท่าทันหลักการทางวิทยาศาสตร์ (scientific literacy) สามารถเข้าใจธรรมชาติ ข้อจำกัดและ

ยุทธศาสตร์ของการสร้างองค์ความรู้ 4) การรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) สามารถคิดเชิงวิพากษ์สาระที่เผยแพร่ในสื่อ 5) การรู้สื่อคอมพิวเตอร์ (computer literacy) สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือเข้าถึงสารสนเทศและนำมาใช้แก้ปัญหาสุขภาพ 6) การรู้เท่าทันสื่อสุขภาพ (health literacy) เป็นความสามารถในการเข้าถึงระบบสารสนเทศด้านสุขภาพและสามารถนำมาใช้ดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสม (Norman & Skinner, 2006)

การสำรวจพฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลสุขภาพทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และทักษะสารสนเทศด้านสุขภาพในกลุ่มแรงงานต่างด้าวจะนำมาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มแรงงานผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดภาระของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการดูแลแรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ของแรงงานกัมพูชาในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ของแรงงานกัมพูชาในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพของแรงงานกัมพูชาในประเทศไทย

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างแรงงานชาวกัมพูชาที่ทำงานในประเทศไทยจำนวน 900 คน ทำการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแรงงานกัมพูชาจำนวน 527,563 คน โดยกำหนดระดับค่า confidence interval เท่ากับ 95 % และ relative standard error 2.0 % โดยใช้โปรแกรม (<http://www.nss.gov.au/nss/home.nsf/pages/Sample+size+calculator>) และเพิ่มอีก 10% เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์เพียงพอ ต้องการกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ จำนวน 871 คน ใช้การจับสลากเลือกพื้นที่และกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรแรงงานจำแนกตามเขตพื้นที่ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนสิงหาคม 2559 ถึง กันยายน 2559 การวิจัยครั้งนี้ผ่านการอนุมัติจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี

เครื่องมือการวิจัย

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส ลักษณะที่พักอาศัย และ รายได้

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วยความถี่ของ

การใช้สื่อสังคมออนไลน์แต่ละประเภทในระยะ 1 สัปดาห์ ระยะเวลาของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในแต่ละวัน และระยะเวลาของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในแต่ละครั้ง

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วยคำถามที่วัดความถี่ในการสืบค้นข้อมูลสุขภาพในหัวข้อต่างๆ จากสื่อออนไลน์ จำนวน 8 ข้อ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และคำถามที่วัดระดับการรู้เท่าทันสื่อสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 8 ข้อ ครอบคลุมการรู้เท่าทันในทักษะพื้นฐาน (Norman & Skinner, 2006) คำถามเป็นการวัดด้วยมาตรวัดของ ลิเคิร์ต 5 ระดับ ซึ่งในการศึกษานี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .98

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การเปิดรับสารสนเทศ สุขภาพ

ผลการศึกษา

1. คุณลักษณะทางประชากร

กลุ่มตัวอย่างแรงงานชาวกัมพูชา จำนวน 900 คน ที่เข้าร่วมการศึกษานี้ประกอบด้วย แรงงานเพศชาย จำนวน 566 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 มีอายุเฉลี่ย 31 ปี สถานภาพสมรส จำนวน 538 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 สถานภาพโสด จำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 มีระดับการศึกษาชั้น ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 48.3 และไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 34.6 ประกอบอาชีพรับจ้างใน โรงงาน จำนวน 382 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมาคืองานบริการ จำนวน 380 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 เช่าที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 65.8 และมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 8,735 บาท

2. พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์

2.1 ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ใน 1 สัปดาห์

พบว่าแรงงานชาวกัมพูชาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสารโดยผ่านทางไลน์ เฟซบุ๊ก และเพื่อดูวิดีโอคลิป โทรท์สน์ หรือฟังเพลงเพลงออนไลน์ เมื่อพิจารณาในด้านความถี่ของการใช้ ในหนึ่งสัปดาห์พบว่ามีใช้อินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน พบว่ามี เฟซบุ๊ก คิดเป็นร้อยละ 18.3 การใช้ ไลน์ คิดเป็นร้อยละ 17.1 และเพื่อดูวิดีโอคลิป โทรท์สน์ หรือฟังเพลงเพลงออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 7.3 ดังแสดง ในตาราง 1

ตาราง 1 ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์แต่ละประเภทใน 1 สัปดาห์ (N = 900 คน)

ประเภท	คน(ร้อยละ)				
	ไม่เคย	1-2 วัน	3-4 วัน	5-6 วัน	ทุกวัน
การส่ง-รับอีเมล	757(84.1)	91(10.1)	33(3.7)	17(1.9)	2(0.2)
การเล่นไลน์ (Line)	362(40.2)	226(25.1)	81(9.0)	77(8.6)	154(17.1)
การเล่นอินสตาแกรม (Instagram)	860(95.6)	30(3.3)	5(0.6)	3(0.3)	2(0.2)

ประเภท	คน(ร้อยละ)				
	ไม่เคย	1-2 วัน	3-4 วัน	5-6 วัน	ทุกวัน
การเล่นโซเชียลแคม	852(94.7)	23(2.6)	17(1.9)	6(0.7)	2(0.2)
การเล่นทวิตเตอร์ (Twitter)	867(96.3)	20(2.2)	8(0.9)	2(0.2)	3(0.3)
การเล่นเฟซบุ๊ก (Facebook)	446(49.6)	156(17.3)	85(9.4)	48(5.3)	165(18.3)
การอ่าน/เขียนบล็อก (Blogs)	875(97.2)	15(1.7)	3(0.3)	5(0.6)	2(0.2)
การอ่านกระทู้ในเว็บบอร์ด	823(91.4)	66(7.3)	7(0.8)	4(0.4)	-
การสืบค้นและดาวน์โหลดข้อมูล	764(84.9)	90(10.0)	24(2.7)	8(0.9)	14(1.6)
การดูวิดีโอคลิปโทรทัศน์หรือฟังเพลง เพลงออนไลน์	608(67.6)	125(13.9)	56(6.2)	45(5.0)	66(7.3)
การเล่นเกมออนไลน์	720(80.0)	116(12.9)	29(3.2)	19(2.1)	16(1.8)

2.2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเชื่อมต่อเพื่อการสื่อสารออนไลน์

พบว่าแรงงานกัมพูชาส่วนใหญ่ทำการสื่อสารสังคมออนไลน์โดยใช้โทรศัพท์มือถือส่วนตัว เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการเชื่อมต่อ คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมาสื่อสารสังคมออนไลน์โดยใช้คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 3.3 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเชื่อมต่อเพื่อการสื่อสารออนไลน์

อุปกรณ์	รวม		ชาย		หญิง	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
1. โทรศัพท์มือถือส่วนตัว	800	88.9	509	56.6	291	32.3
2. คอมพิวเตอร์	30	3.3	15	1.7	15	1.7
3. ศูนย์ราชการ/หน่วยงาน	16	1.8	14	1.6	2	0.2
4. ร้านบริการอินเทอร์เน็ต	7	0.8	7	0.8	0	0

2.3 ระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตประจำวันตามวัตถุประสงค์การใช้งานในแต่ละครั้ง

การสำรวจเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตในแต่ละครั้งประจำวันตามวัตถุประสงค์การใช้งานพบว่าแรงงานกัมพูชาส่วนใหญ่ไม่เคยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลด้านสุขภาพ การรักษาโรค การแพทย์ การพยาบาล และการใช้ยา คิดเป็นร้อยละ 88.8 ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อติดต่อสื่อสาร สนทนาทางสื่อสังคม เช่น Line, Facebook, และ Instagram มีระยะเวลาของการใช้อินเทอร์เน็ตน้อยกว่าครั้งละ 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 27.3 รองลงมาคือใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสนทนาการพักผ่อนบันเทิง มีระยะเวลาของการใช้อินเทอร์เน็ตน้อยกว่าครั้งละ 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 14.0 และ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ระยะเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตต่อครั้งจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน

วัตถุประสงค์	คน (ร้อยละ)			
	ไม่เคยใช้	< 1 ชั่วโมง	1-2 ชั่วโมง	> 2 ชั่วโมง
1. เพื่อการสืบค้นข้อมูลต่างๆ ด้านการรักษา สุขภาพ การรักษาโรค ด้านการแพทย์ การพยาบาล การใช้จ่าย	799 (88.8)	75 (8.3)	25(2.8)	1 (0.1)
2. เพื่อการสนทนาการพักผ่อนบันเทิง เช่น การดูคลิปวิดีโอ ฟังเพลง เล่นเกม ฯลฯ	559 (62.1)	126 (14.0)	130 (14.4)	85 (9.4)
3. เพื่อการติดต่อสื่อสาร เช่น การรับส่ง อีเมล การใช้โปรแกรมสนทนา /สื่อสังคม เช่น Line, Facebook, Instagram	429 (47.7)	246 (27.3)	129 (14.3)	96 (10.7)

3. พฤติกรรมการสืบค้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์

การสำรวจพบว่ามีอัตราการใช้อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 51.1 ของแรงงานกัมพูชา โดยแหล่งที่มักใช้สำหรับค้นหาข้อมูลสุขภาพของแรงงานชาวกัมพูชา 3 อันดับแรกคือ ทางอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 27.6 รองลงมาคือจากการสอบถามสมาชิกในครอบครัว คิดเป็น ร้อยละ 24.4 และจากเพื่อนสนิทหรือเพื่อนร่วมงาน คิดเป็น ร้อยละ 23.7 พบว่าสำหรับแหล่งข้อมูลที่แรงงานชาวกัมพูชา นิยมใช้น้อยที่สุดคือ ห้องสมุด และหนังสือ คิดเป็น ร้อยละ 0.3 และแผ่นพับ คิดเป็น ร้อยละ 0.6

ตาราง 4 แสดงความถี่ของการสืบค้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์ของแรงงานกัมพูชาในประเด็นต่างๆ พบว่ามีการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพบ่อยครั้ง 3 อันดับแรก คือ เรื่องเชื้อโรค คิดเป็นร้อยละ 2.6 การใช้ยารักษาโรค คิดเป็นร้อยละ 1.7 และวิธีการรักษาโรค คิดเป็นร้อยละ 1.6 โดยแรงงานกัมพูชาส่วนใหญ่ยังไม่สืบค้นข้อมูลสุขภาพเหล่านี้จากสื่อสังคมออนไลน์

ตาราง 4 ความถี่ของการสืบค้นข้อมูลสุขภาพในหัวข้อต่างๆจากสื่อสังคมออนไลน์

ข้อมูลสุขภาพ	คน (ร้อยละ)			
	บ่อยครั้ง	เป็น บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย
1. เรื่องเกี่ยวกับเชื้อโรค	23(2.6)	42(4.7)	84(9.3)	751(83.4)
2. รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีสุขภาพสมบูรณ์	11(1.2)	29(3.2)	96(10.7)	764(84.9)
3. การใช้ยารักษาโรค	15(1.7)	28(3.1)	106(11.8)	751(83.4)
4. วิธีการรักษาโรค	14(1.6)	24(2.7)	92(10.2)	770(85.6)
5. ผู้ให้บริการสุขภาพ	11(1.2)	20(2.2)	73(8.1)	796(88.4)
6. องค์กรที่ก่อตั้งโดยผู้ป่วย/เคยป่วยเป็นโรคนั้นๆ	5(0.6)	18(2.0)	56(6.2)	821(91.2)
7. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวกับภาวะสุขภาพ	8(0.9)	31(3.4)	46(5.1)	815(90.6)
8. กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนทางสุขภาพ (Peer group)	13(1.4)	14(1.6)	59(6.6)	814(90.4)

4. การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ

ตารางที่ 5 แสดงการรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพของแรงงานกัมพูชา ซึ่งจัดอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 1.7 (SD = 0.9) และพบว่ามีทักษะการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศสุขภาพจากอินเทอร์เน็ตในระดับน้อย และน้อยที่สุด ทุกรายการ โดยเฉพาะประเด็นการรู้จักแหล่งทรัพยากรสารสนเทศสุขภาพบนอินเทอร์เน็ตที่มีประโยชน์ วิธีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ นอกจากนี้มีแรงงานที่เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการเข้าถึงคำแนะนำหรือข้อมูลสุขภาพทางการแพทย์เมื่อต้องการในระดับมากขึ้นไปเพียงร้อยละ 21 และมีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถที่จะดูแลสุขภาพของตนเองได้เป็นอย่างดีในระดับมากขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33.2 พบว่าแรงงานกัมพูชาประเมินตนเองว่ามีความรู้เท่าทันสารสนเทศสุขภาพที่สืบค้นจากอินเทอร์เน็ต ในระดับน้อย และน้อยที่สุดทุกรายการ โดยเฉพาะด้านความมั่นใจที่จะนำข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมาใช้ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการมีทักษะในการจำแนกว่าสารสนเทศสุขภาพจากอินเทอร์เน็ตเรื่องใดมีคุณภาพ

ตาราง 5 การรู้สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ

รายการ	คน (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย (SD)
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
1. ฉันรู้แหล่งทรัพยากรสารสนเทศสุขภาพบนอินเทอร์เน็ต	9 (1.0)	62 (6.9)	131 (14.6)	157 (17.4)	541 (60.1)	1.8 (1.1)
2. ฉันรู้ว่าจะสามารถสืบค้นข้อมูลสุขภาพที่มีประโยชน์ได้จากที่ไหน	11 (1.2)	69 (7.7)	102 (11.3)	168 (18.7)	550 (61.1)	1.7 (1.0)
3. ฉันรู้วิธีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของฉัน	19 (2.1)	48 (5.3)	126 (14.0)	150 (16.7)	557 (61.9)	1.7 (1.0)
4. ฉันรู้ว่าทรัพยากรสารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพอะไรบ้างบนอินเทอร์เน็ต	22 (2.4)	66 (7.3)	110 (12.2)	171 (19.0)	531 (59.0)	1.7 (1.0)
5. ฉันรู้ว่าจะใช้ข้อมูลสุขภาพที่พบบนอินเทอร์เน็ตเพื่อช่วยเหลือตัวเอง	16 (1.8)	49 (5.4)	117 (13.0)	166 (18.4)	552 (74.5)	1.7 (1.0)
6. ฉันมีทักษะในการประเมินข้อมูลสุขภาพที่มีคุณภาพบนอินเทอร์เน็ต	5 (9)	31 (3.4)	137 (15.2)	161 (17.9)	562 (75.1)	1.6 (0.9)
7. ฉันมีทักษะในการจำแนกว่าสารสนเทศสุขภาพจากอินเทอร์เน็ตเรื่องใดมีคุณภาพ	9 (1)	40 (4.4)	104 (11.6)	182 (20.2)	565 (75.9)	1.6 (0.9)
8. ฉันรู้สึกมั่นใจที่จะนำข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมาใช้ตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ	9 (1.0)	52 (5.8)	112 (12.4)	164 (18.2)	563 (75.6)	1.6 (1.0)
รวม						1.7 (0.9)

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษานี้ให้ข้อค้นพบเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตและความรู้เท่าทันสารสนเทศสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ในหมู่คนงานชาวแกมพูชาในประเทศไทยซึ่งมีประโยชน์สำหรับผู้กำหนดนโยบายและบุคลากรสุขภาพที่น่าสนใจมีดังนี้

1. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของแรงงานแกมพูชาในประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ใช้แรงงานแกมพูชามีการติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านทางโทรศัพท์มือถือมากที่สุด และมีอัตราการใช้อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 51.1 ของแรงงานแกมพูชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวัตถุประสงค์ของใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสารผ่านทางไลน์แอฟพลิเคชั่น คิดเป็นร้อยละ 17.1 เฟซบุ๊ก คิดเป็นร้อยละ 18.3 และเพื่อดูวีดีโอคลิปหรือฟังเพลง คิดเป็นร้อยละ 7.3 มีระยะเวลาใช้อินเทอร์เน็ตน้อยกว่าครึ่งละ 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 27.3 ต่ำกว่ารายงานผลการสำรวจอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตของอเมริกันผ่านโทรศัพท์มือถือ คิดเป็น ร้อยละ 81 และมีวัตถุประสงค์ของใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อทำการสืบค้นข้อมูลสุขภาพ คิดเป็น ร้อยละ 59 เปรียบเทียบกับที่พบในการศึกษาของแรงงานแกมพูชา คิดเป็น ร้อยละ 9.4-16.6 (Fox & Duggan, 2012)

เมื่อเทียบเคียงกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชนไทยในปี 2560 จะพบว่า มีรูปแบบคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ สำหรับอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ประชาชนใช้เป็นช่องทางในการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด พบว่าประชาชนไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.18 ใช้อินเทอร์เน็ต และในจำนวนประชาชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตนั้น พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.30 ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านช่องทางมือถือสมาร์ทโฟน มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 18.45 ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านช่องทางคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (PC) / โน้ตบุ๊ก ร้อยละ 53.82 ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อติดต่อสื่อสารกับคนในครอบครัว/เพื่อน รองลงมา ร้อยละ 47.05 ใช้เพื่อสืบค้นข้อมูล และ ร้อยละ 46.38 ใช้เพื่อความบันเทิง ด้านการใช้สื่อสังคม พบว่า ร้อยละ 83.29 ใช้งาน Line รองลงมา ร้อยละ 78.55 ใช้งาน Facebook ร้อยละ 21.35 (นิด้าโพลล์ 2560) ซึ่งการใช้สื่อประเภทต่างๆ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ไลน์เป็นสื่อสังคมที่ใช้เพื่อการสื่อสารเป็นหลัก ซึ่งสำหรับแรงงานแกมพูชาพฤติกรรมที่พบสื่อให้เห็นว่า การใช้ไลน์น่าจะเป็นไปเพื่อการสื่อสารเป็นหลัก โดยเฉพาะการสื่อสารกับคนในครอบครัวหรือเพื่อทั้งที่อยู่ในประเทศไทยและที่แกมพูชา ซึ่งพบว่ามีร้อยละ 27.3 ที่ใช้ไลน์วันละน้อยกว่าหนึ่งชั่วโมง และที่พบว่าการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการดูคลิปหรือการฟังเพลงนั้นสะท้อนว่าแรงงานแกมพูชาใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจจากการทำงานซึ่งพบว่ามีร้อยละ 14.4 ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสนทนาการวันละประมาณ 1-2 ชั่วโมง และ ร้อยละ 14.0 ใกล้เคียงกันที่ใช้วันละน้อยกว่า 1 ชั่วโมง ผลการวิจัยสอดคล้องกับรายงานเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมเพื่อการติดต่อสื่อสารโทรศัพท์ผ่านสื่อสังคมของผู้ใช้แรงงานต่างด้าวชาวฟิลิปปินส์ในประเทศสิงคโปร์ (Tan 2014) และสื่อสังคมออนไลน์และโทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถหลอมรวมประสานการสื่อสารของกลุ่มชนที่อยู่ต่างประเทศเพื่อสร้างความใกล้ชิดกันได้ (Thompson, 2009)

2. พฤติกรรมสืบค้นข้อมูลสุขภาพจากสื่อสังคมออนไลน์

ข้อค้นพบที่สำคัญเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลสุขภาพทางอินเทอร์เน็ตของแรงงานแกมพูชาในประเทศไทย พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 88.8 ที่ระบุว่าไม่เคยใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลด้านการรักษา

สุขภาพหรือรักษาโรค ซึ่งอาจเนื่องจากว่าสภาพของแรงงานที่มาทำงานในประเทศไทยควรต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพดีเป็นส่วนใหญ่ แต่พบว่ายังมีบ้างที่มีการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ยารักษาโรค นานๆ ครั้ง ร้อยละ 11.8 และสืบค้นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างมีสุขภาพสมบูรณ์ ร้อยละ 10.7 และ สืบค้นวิธีการรักษาโรค ร้อยละ 10.2 ใกล้เคียงกัน ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่เกินความคาดหมายเพราะแรงงานส่วนใหญ่มียังอยู่ในกลุ่มคนที่อายุไม่มาก คือมีอายุเฉลี่ย 31 ปี ซึ่งยังไม่อยู่ในวัยที่จะมีความต้องการสารสนเทศด้านสุขภาพ เพื่อตนเอง และโดยข้อเท็จจริงที่พบว่าเวลาที่ผู้ใช้แรงงานกัมพูชาใช้สื่อสังคม หรืออินเทอร์เน็ตแต่ละวันไม่ได้มา และจะใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารเสียเป็นส่วนใหญ่

3. การรู้สารสนเทศสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ของแรงงานกัมพูชาในประเทศไทย

การศึกษาการรู้เท่าทันสื่อสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ของแรงงานกัมพูชา พบว่า มีอยู่ในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 1.7 (SD = 0.9) จากคะแนนเต็ม 5 และมีทักษะการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศทางสุขภาพจากอินเทอร์เน็ตในระดับน้อย และน้อยที่สุด ทุกรายการ โดยเฉพาะประเด็นการรู้จักรู้แหล่งทรัพยากรสารสนเทศสุขภาพบนอินเทอร์เน็ตที่มีประโยชน์ และใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ จากการศึกษาของ Lee and Other (2014) พบว่าแรงงานต่างชาติที่ไปทำงานอยู่ในประเทศสิงคโปร์มีอุปสรรคต่อการค้นหาสารสนเทศสุขภาพ พบว่าส่วนใหญ่แรงงานที่ถูกกฎหมายจะสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้เพราะมีกฎหมายบังคับให้แรงงานต่างด้าวต้องซื้อประกันสุขภาพ แต่การเข้าใช้บริการทางการแพทย์จะมีอุปสรรคมากในกลุ่มแรงงานที่อ่อนไหว กล่าวคือพวกที่มีรายได้น้อย มีความรู้จำกัดเกี่ยวกับแผนการประกันสุขภาพ และแรงงานส่วนมาเลือกที่จะไม่ไปพบแพทย์หากไม่ป่วยหนักจริงๆ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวคล้ายคลึงกับสภาพของแรงงานต่างด้าวกัมพูชาในประเทศไทย เพราะการต้องหยุดงานเพื่อไปพบแพทย์จำทำให้สูญเสียรายได้ในวันนั้น ดังนั้นการรู้สารสนเทศด้านสุขภาพจึงจำเป็นต่อการมีสุขภาพที่ดีของแรงงานต่างด้าว

ในภาพใหญ่การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ Kutner และคณะ (2007) ที่สำรวจการรู้หนังสือในตัวแทนประชากรอเมริกัน พบว่าประชากร 30 ล้านคนมีความรู้ระดับ prose literacy สามารถอ่านข่าว เอกสารและคำแนะนำได้ ประชากร 27 ล้านคน มีความรู้ระดับ document literacy สามารถดึงข้อมูลมาใช้ และ 46 ล้านคนมีความรู้เชิงปริมาณ (quantitative literacy) การศึกษาของ Fox & Duggan (2013) พบว่าประชาชนชาวอเมริกันมีการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ค้นหาวิธีแก้ไขปัญหาสุขภาพ คิดเป็น ร้อยละ 35 การศึกษาก่อนหน้านี้ Neter และ Brainin (2012) ชี้ให้เห็นว่าการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ด้านสุขภาพ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคในทุกช่วงวัยเข้าสืบค้นสารสนเทศด้านสุขภาพทางออนไลน์มากขึ้น การเข้าถึงความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินสารสนเทศด้านสุขภาพเพื่อนำข้อมูลมาใช้กับตนเอง ครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะสุขภาพและการเจ็บป่วยของตนเองโดยการนำข้อมูลมาวางแผนการดูแลสุขภาพ เมื่อเจ็บป่วยหรือป้องกันการเจ็บป่วยในระหว่างการทำงาน การมีสภาวะสุขภาพที่ดีจะช่วยให้แรงงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงด้านสาธารณสุขของชาติ และทำให้รัฐลดภาระการจัดสรรเงินงบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรด้านอื่นๆ ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด (ธีรดา สุธีรวิทย์, มปป)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพิจารณานำเอาสื่อสังคมที่กลุ่มแรงงานต่างด้าวใช้มาก เช่น ไลน์ หรือ เฟสบุ๊ก มาใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในการใช้ข้อมูลเชิงป้องกันสุขภาพให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค การเสริมสร้างสุขภาวะที่ดี หรือการเข้าถึงการช่วยเหลือด้านสุขภาพทั้งจากหน่วยงานสาธารณสุข องค์กรไม่แสวงกำไร หรือองค์กรด้านการประกันสุขภาพ
2. หน่วยงานด้านการส่งเสริมและป้องกันโรค ของกระทรวงสาธารณสุข ควรมีระบบบริการสุขภาพผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลายภาษา ได้แก่ ภาษากัมพูชา เพื่อให้แรงงานต่างด้าวกัมพูชาได้เข้าถึงบริการสะดวกและเข้าใจในภาษาที่ใช้สื่อสารโดยครอบคลุมการให้ข้อมูลสาระ ความรู้ด้านสุขภาพ และกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับบริการด้านสุขภาพ
3. ควรมีระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้บริการแก่ แรงงานต่างด้าวในสถานประกอบการ ในพื้นที่และช่วงเวลาที่เหมาะสม ได้แก่ บริเวณร้านอาหาร ห้องพัก โดยเป็น โซนฟรีอินเทอร์เน็ต เพื่อให้แรงงานต่างด้าวสามารถเข้าถึงสารสนเทศนำข้อมูลมาวางแผนการดูแลสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยได้
4. ด้านการวิจัย ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาปัจจัยทำนายที่มีผลต่อการใช้สื่อสารสนเทศด้านสุขภาพ เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาหรือแก้ปัญหาด้านการเข้าถึง หรือการใช้สื่อสารสนเทศด้านสุขภาพต่อไป

บรรณานุกรม

- จันทิมา เขียวแก้ว และ ทศนีย์ เกริกกุลธร (2559). สถานการณ์สุขภาพของแรงงานต่างด้าวกับความมั่นคงของประเทศไทย. *วารสารด้านความมั่นคงอาเซียนและยุทธศาสตร์*, 1, 59-74.
- ธีรดา สุธีรวิฑู. (มปป.) *การดำเนินงานสาธารณสุขแรงงานต่างด้าว*. สืบค้นจาก http://www.boe.moph.go.th/files/meeting/slide_IHR_2DEC_pdf/3.pdf
- นิต้าโพลล์. (2560). *พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต*. สืบค้นจาก <http://nidapoll.nida.ac.th/index.php?op=polls-detail&id=318>
- Bylander, M. (2016). *Cambodian migration to Thailand: the role of environmental shocks and stress*. Global Knowledge Partnership on Migration and Development.
- Chaisuparakul, S. (2015). Life and community of Cambodian migrant workers in Thai society. *Journal of Population and Social Studies*, 23(1), 2-16.
- Chan, Hum and Chamroeun, Moeurng. (2016). Analyses of Micro-Livelihood Impacts of Cambodian Migrant Workers from Thailand on Communities. In *Proceeding 2016 ANPOR Annual Conference*. pp. 484-509. Bangkok: Asian Network for Public Opinion Research.

- Department of Employment (2015). *Labour migration in Thailand*. Retrieved from http://eeas.europa.eu/delegations/thailand/documents/thailande_eu_coop/migration_management/11_labour_migration_in_thailand_en.pdf
- Fox, S., & Duggan, M. (2012). *Mobile Health 2012: Pew internet and the American life project*. Retrieved from <http://pewinternet.org/Reports/2012/Mobile-Health.aspx>
- Huguet, J., Chamrathirong, A., & Natali, C. (2012). *Thailand at a crossroads: Challenges and opportunities in leveraging migration for development*. Issue in Brief No. 6, International Organization for Migration.
- Human Right Watch. (2017). World report 2017: Cambodia event 2016. Retrieved from <https://www.hrw.org/world-report/2017/country-chapters/cambodia>
- Kutner, M., Greenberg, E., Jin, Y., Boyle, B., Hsu, Y. C., & Dunleavy, E. (2007). *Literacy in everyday life: Results from the 2003 National Assessment of Adult Literacy*. NCEES 2007-490. National Center for Education Statistics.
- Lee, Weixian and Others. (2014). Health-seeking behaviour of male foreign migrant workers living in a dormitory in Singapore. *BMC Health Services Research* 14:300 doi: 10.1186/1472-6963-14-300
- Murti, Bhattiprolu. (2013). *India's Use of Digital Media to Engage with Diaspora as Part of its Public Diplomacy Outreach A case study analysis of the website of Overseas Indian Facilitation Centre*. The Faculty of the Public Communication Program, School of Communication, American University, Washington, D.C
- Neter, E. & Brainin, E. (2012). eHealth literacy: Extending the digital divide to the realm of health information. *Journal of Medical Internet Research*, 14(1): e19
- Norman, C.D., Skinner, H.A. (2006). eHealth literacy: Essential skills for consumer health in a networked world. *Journal of Medicine Internet Research*, 8(2), e9.
- Schenker, Marc. (2011). *Migration and occupational health: Understanding the Risks Migration Policy Institute*. Retrieved from <http://www.migrationpolicy.org/article/migration-and-occupational-health-understanding-risks/>
- Sönmez, S., Apostopoulos, Y., Tran, D., & Rentrop, S. (2011). Human rights and health disparities for migrant workers in the UAE. *Health and Human Rights*, 13(2), 17-35. Retrieved from <https://cdn2.sph.harvard.edu/wp-content/uploads/sites/13/2013/06/Sonmez2.pdf>

- Tan, Amelia. (2014). *Many foreign workers in Singapore use social media to connect with home*. Retrieved from <http://www.straitstimes.com/singapore/many-foreign-workers-in-singapore-use-social-media-to-connect-with-home>
- Thompson, Eric C. (2009). Mobile phones, communities and social networks among foreign workers in Singapore. *Global Networks*, 9(3), 359–380.
- Walsh, J., & Ty, M. (2011). Cambodian migrants in Thailand: Working conditions and issues. *Asian Social Science*, 7(7), 23-29.